

Posudek školitele bakalářské práce

Jméno autora: Ing. et Ing. Eliška Anna Kubičková, EUR ING

Název práce: Dialogues about Transcendence with Adults with Above-Average Intelligence, 2023.

Diplomová práce z praktické teologie obsahuje kvalitně zpracovanou výzkumnou sondu, která přináší empirické teologii potvrzení určitých tvrzení zdola, s kterými se duchovní, pastorační a misijní pracovníci setkávají. V tomto smyslu považují práci za přínosnou. Zjištění poslouží k otevření otázek zejména edukačních, pastoračních a misijních přístupů k lidem, kteří svůj pohled na svět opírají o racionální úvahy o světě a klasické církevní služby a aktivity spíše nevyhledávají.

Formální stránka práce je jednotná, odpovídá psaní v některých neteologických oborech, heslovitost je na některých místech na úkor srozumitelnosti pro čtenáře. Na literaturu je odkazováno průběžně v textu tak, jak je autorka zvyklá zřejmě z předchozího studia. Harvardský styl citování odpovídá normě, jen v seznamu literatury měl být rok vydání za jménem autora. Autorka použila 26 zdrojů tištěných a 34 zdrojů elektronických. Hesla, která citovala z Wikipedie, mají být opřena o jiné zdroje (jedná se o běžně dostupná hesla ve slovnících). Výběr literatury je ochuzen o německou literaturu, v které pojem zcitlivění pro transcendenci a teologické rozhovory s nábožensky nesocializovanými účastníky rozhovorů najdeme.

Teoretická část

Teoretická část je rozdělena do čtyř kapitol. Po vymezení aktuálnosti tázání je představen hlavní koncept transcendence jako kvality osobnosti (Helus), což je zatím teorie pro teologii poměrně nová. Transcendence tak není jen objektivní realitou, ale součástí osobnosti člověka – každý je schopen dojít svého přesahu v rovině prosociální i duchovní. Studentka si nevybrala jednoduchý teoretický koncept, nicméně vystihla hlavní problematiku. Ve třetí kapitole nabízí vhled do hlavních činností oborů praktické teologie, mohla toto více explikovat s ohledem na zkoumanou problematiku. Čtvrtá kapitola reflektuje měření inteligence a organizaci Mensa. Teoretická část je poměrně bodová, nejslabší je část teologická, která mohla více popsat konkrétní práci s dospělými.

Empirická část

Autorka jasně vymezuje výzkumný problém, který zužuje na vedení dialogu s nadprůměrně inteligentními lidmi o přesažných tématech (s. 29). Na první pohled pro teologa výzkum, který přináší jen velmi „málo“ zjištění pro praktickou práci v církvi. V zahraničí však tematika teologických rozhovorů s nábožensky nesocializovanými existuje, ale je zatím aplikována pouze na děti (Büttner, Bravená, Kraft 2014 aj.). Novum je proto použití metodologie na dospělé, které navíc autorka aplikuje na specifickou skupinu spojenou intelektovou a

kognitivní schopností. Zjištění určité citlivosti pro přesažná / nadsmyslová témata a otestování, jak vůbec takový filozofující rozhovor začít a uchopit, je již dostatečným výzkumným závěrem právě proto, že se výzkum v zahraničí nezaměřuje na tyto skupiny. Výzkumný design zakotvené teorie využívá rozhovor za pomoci média – citátů známých vědců, kteří byli věřící. Tím byla prověřena i citlivost na konkrétní citáty a autorka ukázala i zajímavé rozložení preferencí ze strany respondentů (s. 73).

Význam pro teologické obory je konstatován (s. 78) velmi krátce, přitom sesbíraný materiál nabízí hlubší explikaci. Např. doporučení pro výuku přesažných témat vykazuje poměrně rovnoměrné rozdělení různých edukačních preferencí (s. 73) – to mohlo být diskutováno z perspektivy katechetiky. Bylo by také zajímavé reflektovat, proč byly některými respondenty citáty nezájímavé jako „manipulativní“ (s. 68) a proč některé otázky nebyly reflektovány (s. 69).

Celkově je metodologie popsána podrobně a je v souladu s etikou výzkumu. Studentka provádí čtenáře výzkumnou explorativní sondou jasně, a to prokazuje zvládnutí metodologie. Závěry jsou prezentovány přehledně graficky i textově. Rozložení výběru citátů i doporučení pro edukaci od respondentů ukazují, že vzorek nebyl vybrán typově jednostranně – viz také personální charakteristika respondentů (ratio-intuice-emoce, s. 72). Empirická část je zpracována nadstandardně a přináší zajímavá zjištění.

Podněty pro obhajobu:

1) Jak se osvědčil navržený výzkumný rozhovor s jednotlivými částmi (s. 41), a na co respondenti dobře reagovali? Byl pro Vás rozhovor v některých částech obtížný? Překvapilo Vás něco při sběru dat?

2) Shrňte nejzásadnější zjištění z rozhovoru s lidmi s nadprůměrnou inteligencí pro prakticko-teologické disciplíny. Plynou nějaká konkrétní doporučení pro vzdělávací nabídku církví, příp. pastorační přístup?

Celkové hodnocení

Teoretická část tvoří bodové pojednání jednotlivých pojmů tématu, přičemž nejslabší je kapitola o prakticko-teologických disciplínách a různých formách služby dospělým (3. kap.). Empirickou část považuji za nadstandardně zpracovanou, co do sběru a zpracování dat. Vyhodnocení dat je převážně deskriptivní, to je podle mého názoru na bakalářskou práci v empirické teologii postačující. Jazykové posudky jsou přiloženy a posuzovatel i přes gramatické a stylistické chyby doporučuje práci k obhajobě. Je otázkou, proč si autorka nezajistila korekturu rodilým mluvčím již po prvním jazykovém posudku. Vzhledem k úsilí vynaloženému v kvalifikační práci, časové dotaci na metodologii v bakalářském studijním programu husitská teologie i nelehkému tématu, které empirická teologie teprve objevuje, navrhuji **hodnocení 1 – 2**.

V Praze dne 28. 1. 2024

doc. ThDr. PhDr. Mgr. Noemi Bravená, Th.D., Ph.D.